

УДК 94 (477)

ГОРАН ТЕТЯНА,*аспірант кафедри історії України Інституту історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника, м. Івано-Франківськ*

БЛАЖЕННИЙ ГРИГОРІЙ ЛАКОТА - ВЕЛИКИЙ СИН ЦЕРКВИ І НАРОДУ

У статті автор розглядає суспільну, просвітницьку, релігійну діяльність блаженного Г. Лакоти. Висвітлено основні віхи біографії владики. Автор акцентує на тому, що проповіді й промови блаженного Г. Лакоти вселяли надію на краще майбутнє та були пронизані патріотичними ідеями. Основною метою владики було формування нового покоління духовенства, яке б сприяло відродженню національного життя українства на принципах християнської моралі.

Ключові слова: блаженний Григорій Лакота; греко-католицька церква; Перемишльська єпархія; духовенство; Католицька Акція.

Постановка проблеми. Наша держава сьогодні переживає складний час, зумовлений війною на сході України. Проведення позачергових виборів давало українцям надію на цілковите перезавантаження влади і, як наслідок, урегулювання воєнного конфлікту. Однак наступні події показали, що нові лідери, отримавши мандат довіри, зовсім забули про велику відповідальність перед українським народом, який є носієм суверенітету та єдиним джерелом влади. Зараз ми спостерігаємо постійні чвари в парламенті, які призводять до блокування реформ та наростання корупційних інтересів окремих політиків. Чи такі результати боротьби за гідне життя хотів бачити український народ? Чи, можливо, марними є численні жертви на Майдані та на сході України? Та навіть у цих складних умовах, коли під велику загрозу поставлено державну самостійність України, потрібно зберігати холодний розум та не зневірюватися у власних силах. І саме зараз, у період військової агресії, досить актуальними, як і у 20-30-х рр. ХХ ст., є слова блаженного Григорія Лакоти: "Багато, багато в часі цієї світової бурі поплило вже людської крові. Наші очі збайдужніли й привикли до неї, наші вуха притупилися й не чують вже зойку ранених і стогону умираючих. Наше серце заніміло й визбулося чуття жалю, жаху й болю" [1, с. 101]. Владика був глибоко переконаний, що тільки віра дає надію на життя: "Від сили заліза й вогня є сильніша морально сила, сила душі" [6, с. 225]. До тривалої праці, терпіння та посиленої молитви закликають нас сьогодні єпископи УГКЦ, адже "Христос нас визволив на те, щоб ми були свободні. Тож стійте і під кормигу рабства не піддавайтеся знову" (Гал. 1, 5).

У міжвоєнний період ГКЦ виступала виразником національних інтересів українського суспільства та діяла в умовах активізації українського національного руху, який значно впливав на визначення пріоритетів суспільної та релігійної діяльності духовенства. За таких умов ієрархи ГКЦ велику увагу приділяли відновленню організаційно-управлінської структури Галицької митрополії та формуванню нового покоління духовенства, яке б сприяло відродженню національного життя українства на принципах християнської віри.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Сучасна наука розвивається, і все більшої популярності, як окремий напрям історіографії, набуває історична персоналістика. З огляду на це висвітлення історії греко-католицької церкви в персоналіях є безумовно актуальним. За роки української незалежності з'явилося чимало праць, присвячених окремим видатним діячам, проте постать блаженного Григорія Лакоти й надалі залишається без належної уваги. У своїй двотомній монументальній праці "Духовенство Перемишльської єпархії та Апостольської адміністрації Лемківщини: у 2-х томах" Богдан Прах [9] опублікував велику кількість документів, що висвітлюють долю духовенства Перемишльської єпархії в період жорстоких переслідувань 1939-1950 рр. Серед матеріалів знаходимо витяги з кримінальних справ проти перемишльських владик Й. Коциловського та Г. Лакоти. Однак, з огляду на зазначені хронологічні рамки, діяльність єпископа-помічника Григорія Лакоти в міжвоєнний період аналізується досить фрагментарно. Особливо активними у вивченні історії Перемишльської єпархії є польські дослідники, наукові напрацювання яких уміщені в багатотомному збірнику "Польща - Україна: 1000 років сусідства", що вийшов за сприяння науковців Південно-Східного наукового інституту в Перемишлі. Зокрема, доктор С. Стемпень [13-14] у своїх наукових публікаціях у контексті історії ГКЦ висвітлює основні віхи біографії блаженного Г. Лакоти.

Владика був учителем, вихователем, гомілетом та літургістом. Його суспільна, просвітницька, релігійна діяльність припала на складний для українського народу період бездержавності, коли Західна Україна була включена до складу Другої Речі Посполитої. Реалії модерного суспільства, які впливали на виховання й світогляд молодого покоління, цікавили владика Григорія Лакоту, призначеного у 1926 р. єпископом-помічником Перемишльської єпархії. Своім словом блаженний Г. Лакота намагався донести до людей думку про коничність віри та моралі в житті кожної людини та народу загалом.

Мета статті - комплексний, ґрунтовний аналіз сус-

пільно-релігійної діяльності Григорія Лакоти як єпископа-помічника Перемишльської єпархії й ректора духовної семінарії та його роль у вихованні молоді, духовенства, народу на засадах християнської віри й моралі.

Виклад основного матеріалу. Григорій Лакота народився 31 січня 1883 р. у с. Голодівка Рудківського повіту (тепер с. Задністрияни, Самбірського р-ну, Львівської обл.) та був четвертою дитиною в сім'ї Івана та Єфросинії (Кавалець). До 1895 р. навчався в початкових школах Голодівки та Комарно. Закінчив академічну гімназію, а згодом і семінарію у Львові. У 1908 р. у кафедральному соборі в Перемишлі відбулися ієрейські свячення з рук єпископа К. Чеховича. Протягом 1908-1909 рр. Г. Лакота обіймав посаду співробітника Тростянецької парафії Яворівського деканату, а з 1910 р. став капеланом єпископа К. Чеховича. Водночас був заступником катехита при гімназії з українською мовою навчання в Перемишлі [14]. Протягом 1910-1913 рр. навчався в Університеті святого Августина у Відні, де захистив дисертацію "Про значення Нагірної проповіді на підставі Євангелія від Матея" та здобув ступінь доктора теології. У 1911 р. Г. Лакота з благословення митрополита А. Шептицького став співробітником при церкві святої Варвари у Відні. Після закінчення університету у Відні Г. Лакота повернувся до Перемишля та обійняв посади духівника в Перемишльській духовній семінарії і професора катехитики.

16 січня 1918 р. Г. Лакоту було обрано ректором духовної семінарії в Перемишлі. Як ректор семінарії о. д-р Григорій Лакота доклав великих зусиль для відновлення та розвитку навчального закладу. Одним із основних завдань він вважав розвиток інтелектуального рівня семінаристів. Варто зазначити, що до 1918 р. через брак приміщень семінаристи три роки навчалися у Львівській духовній семінарії й тільки з четвертого курсу богословську освіту можна було отримати в Перемишлі. Після війни ситуація змінилася, і саме за ініціативою ректора Г. Лакоти семінаристи мали змогу всі чотири роки навчатися в Перемишльській духовній семінарії [13, с. 196-197; 11, с. 188-189].

У 1922 р. ректор о. д-р Г. Лакота ініціював створення в Перемишльській духовній семінарії наукового гуртка, який давав змогу студентам займатися науковою діяльністю, а результати викладати у вигляді доповідей. Найчастіше наукові доповіді семінаристи виголошували на різноманітних тематичних засіданнях. Однак у 1922-1923 навчальному році студентами семінарії було написано та представлено тільки дві наукові роботи [4, с. 34]. Тобто діяльність гуртка не була досить активною, однак ректору вдалося згуртувати молодь, яка мала спільні наукові інтереси.

У 1924 р. Г. Лакоту обрано дійсним криштоланином Перемишльської Капітули, а в грудні цього ж року його призначено генеральним вікарієм. Уже в червні 1925 р. Григорій Лакота був рекомендований єпископом на посаду архієпископа Перемишльської Капітули. Але це рішення викликало безпідставні й невинувдані напади "Українського Голосу" як на самого архієпископа, так і на єпископа перемишльського Йосафата Коциловського [10, с. 1]. На той час "Український Голос", який виходив у Вінніпезі, був трибуною радикальної української інтелігенції, пропагував програму самостійності України, підтримував український православно-русський рух у Канаді. Згодом цей тижневик став неофіційним органом Української греко-православної церкви Канади.

Незважаючи на всі перипетії, 10 лютого 1926 р. Папа Римський Пій XI призначив о. Г. Лакоту перемишльським єпископом-помічником із титулом єпископа данійського. На єпископській хіротонії, яка відбулася 16 травня 1926 р. у соборі в Перемишлі, були єпископ Й. Боцяні та римо-католицький єпископ Юзеф Новак. Після початку Другої світової війни рішенням єпископа Й. Коциловського було утворено Генеральний вікаріат із центром у м. Ярославі. Вікаріат об'єднав 11 деканатів, які були розташовані в західній частині Перемишльської єпархії та входили до генерал-губернаторства із центром у м. Кракові. Генеральним вікаріатом до 1941 р. управляв Григорій Лакота. Під час свого перебування в Ярославі Г. Лакота видавав "Ярославські єпархіяльні відомості", у яких друкувалися розпорядження єпископа, душпастирські послання, номінаційні декрети та розпорядження окупаційної влади [9, с. 274-275].

Багато проповідей єпископ-помічник Григорій Лакота присвятив проблемам молоді, школи, виховання духовенства та вірних, цікавили його також проблеми, які стосувалися суспільного розвитку Перемишльської єпархії. На похороні полеглих 4 листопада 1918 р. у боях за Перемишль Петра Голубця, Петра Чури та Юліана Козьола Григорій Лакота виступив з промовою, яка була сповнена болю: "Стоїмо сьогодні над погаслими, славними нашими синами, що за народну справу лягли головами" [6, с. 225-227]. Поряд із цим патріотична промова владики вселяла надію на краще майбутнє та реалізацію ідеї державності Західноукраїнської Народної Республіки: "Бо на нашій землиці, сполоченій кров'ю, засіяній трупами, покритій могилами, встає наш народ-велетень, двигается по довголітнім зневолені й зривається до нового, самостійного, свободного життя" [18, к. 225-227]. Владика вважав, що в період великих змін український народ повинен "зрости на силах душі". Тільки тоді, коли на першому місці стоятимуть культура душі, творчі чесноти та велика моральна сила, народ зможе зупинити занепад суспільного та релігійного життя [Там само].

У своїх зверненнях владики постійно наголошували на духовності людини, на приматі душі та моралі. Він заохочував вірних до праці над собою, бо великі речі починаються від малих, щоденних. Тільки постійна праця над собою, на думку Г. Лакоти, веде до життя, готового до самопожертви та жертви. Досить цікавим є його порівняння патріотизму з вірою, яка "мусить стати підвалиною й для всяких народних починів, вона мусить такою гранітною підвалиною і для наших змагань" [Там само]. Будь-який почин повинен мати добрі підвалини, "ніякий дім, що збудований без закладин, не встоїть" [6, с. 227]. Для підтвердження своїх слів владики наводить добре відому нагірну проповідь Христа: "Нерозумний чоловік - каже Христос Господь - збудував дім, але збудував його без підвалин... І повіяли вітри... І впав цей дім... І розумний чоловік... збудував свій дім, але збудував його на сильному фундаменті... остоявся цей дім, бо його збудовано на добрій основі, на твердому камені" [18, к. 225-227].

11 листопада 1918 р. у Перемишлі було заарештовано українських політичних та культурних діячів. Владика Г. Лакота ще в Перемишлі відвідав інтернованих, яких згодом було вивезено до табору Домб'є біля Кракова та до Баранова [8, с. 107-112]. Великий син церкви бачив трагедію свого народу, спричинену війною, та висловлював щире співчуття українським полоненим. У

результаті цієї зустрічі Г. Лакота виголосив промову до інтернованих у період українсько-польської війни, у якій зазначав: "Великим цінним добром для людини є свобода, а її вартість розуміє найкраще цей, хто її стратив" [16, с. 105]. У складний для народу час Г. Лакота закликає шукати потіхи й розради в Божому слові та глибокій вірі в його надприродну силу. Переживаючи глибоке співчуття до інтернованих, які перебували у надзвичайно складних умовах, владика знаходить потрібні слова, для того щоб підтримати їх: "У Господа ніяке терпіння не минеться без заслуги, як тільки терпиться Бога ради... Тому в терпінні наша надія в Господі" [18, к. 106].

Трагедію українського народу, глибокі переживання за долю нації показує цитата з великодньої проповіді Г. Лакоти: "На українське слово наложено тяжчі кайдани, ніж коли-небудь. Брат був приневолений йти війною на брата, "не за Україну, а за її ката"... Зруйнований край, сполокані наші поля живою нашою кров'ю, засіяна земля наша кістками наших синів" [17].

Війна, лють і ненависть, які нависли над українською землею - велике людське терпіння, яке, на думку о. Г. Лакоти, надає народу сили, вказує на новий шлях розвитку, "розуміння загадки життя та ідеї правди-краси". Усі ці складові людського терпіння є "угольними каменями правдивої культури-штуки" [Там само]. Свою великодню промову, присвячену воскресінню Христа, Г. Лакота закінчує словами, наповненими глибоким змістом: "Український Народ воскрес" [Там само].

Григорій Лакота часто брав участь у реколекціях (триденних духовних вишкільних зібраннях), виголошував науки та заохочував священників до духовних вправ. Саме тому його вважають "вихователем духовенства" [1, с. 11-12]. Владика виступав проти поверховості виконання душпастирського обов'язку, зазначаючи: "...якщо духовне життя душпастиря підпадає, то й вартість його душпастирської праці підпадає" [18, к. 143]. Він закликав священників дбати про "глибину власного освячення та освячення вірних", побожно й належно відправляти всі богослужіння, виголошувати проповіді, допомагати церковним братствам та товариствам, опікуватися молоддю.

Поразка Української революції 1917-1921 рр., входження Східної Галичини до складу Польщі, економічна криза, активізація українських політичних партій призвела до радикалізації певної частини молоді. 21-29 жовтня 1929 р. у Римі тривала конференція греко-католицького єпископату, у якій, зокрема, узяли участь митрополит А. Шептицький, єпископи Г. Хомишин і Й. Коциловський. Було вирішено, що українські ієрархи, щоб запобігти передчасній політизації молоді, візьмуть під свою протекцію розвиток Католицької Акції в єпархіях. На засіданні обговорювалося питання організації відповідного центрального органу, який мав би координувати розвиток Акції в Галичині [3, с. 107-108].

Для успішного проведення Католицької Акції 1 грудня 1933 р. на основі "Конституційного статуту Католицької Акції для Греко-Католицької Галицької церковної провінції" було створено Генеральний інститут Католицької Акції у Львові. Президентом Генерального інституту було обрано д-ра Маркіяна Дзеровича (1933-1940 рр.), який на той час займав посаду лікаря у Львові. На посаду директора Генерального інституту було призначено Романа Гайдука - редактора часопису "Правда" у Львові, а Генеральним церковним асистентом став Іван Бучко, єпископ-помічник Львівської архієпархії [7, с. 8-9].

Ідею Католицької Акції активно пропагували перемишльський єпископ Й. Коциловський та єпископ-помічник Г. Лакота. Із цією метою влаштовувалися різні заходи, конференції, читання й реколекції, які мали на меті активізувати католицький рух. У 1934 р. у "Перемишльських Єпархіальних Відомостях" опубліковано статут і правильник Католицької Акції, а також декрет Й. Коциловського, згідно з яким єпископ-помічник Г. Лакота був іменований єпархіальним церковним асистентом Католицької Акції в Перемишльській єпархії [12, с. 29-30].

Блаженний Лакота, звертаючись до духовенства, наголошував на важливості проведення Католицької Акції. На його думку, у справі виховання вірних великий вплив мали церковні братства та товариства, проведення духовних вправ, реколекцій та духовних наук окремо для чоловіків, жінок, молоді та дітей, оскільки "Спільні реколекції мають ту хибу, що в них не може брати участі вся родина, тай тяжко є дібрати предмету наук для всіх разом" [15, с. 154-159]. Станові духовних вправ, на думку Г. Лакоти, не мали цих хиб, тому вони були найкращим засобом виховання й основою створення, проведення й розвитку Католицької Акції в повному обсязі згідно зі статутами для всіх груп. Католицька Акція, у розумінні Г. Лакоти, "справа першорядної ваги", яка мала оживити духовне життя парафій та сприяти вихованню молоді в християнському дусі. У своїй промові 4 вересня 1934 р. з нагоди відкриття душпастирського курсу Католицької Акції Г. Лакота зазначив, що Католицька Акція "... новий труд душпастиря, нова його журба, але zarazом нова надія, нові засоби у важкому душпастирському житті" [5, с. 150-153].

Владика бачив загрозу комунізму, тому заохочував до творення Католицької Акції. Пророчими є його слова: "... може прийдуть часи, де світське апостолування буде ще більше потрібне чим тепер. Може прийдуть часи, де вигублять духовенство, де священники задля малого числа не подолають великанської праці, де Єпископи будуть рідкістю, а рукоположення стане великою трудностю на широких просторах. Але слово св. Євангелія буде дальше голоситися, Христове Царство буде дальше ширитися, навіть в найтяжчих часах ..." [15, с. 159].

І хоча Католицька Акція була не зовсім вдалою та не принесла бажаних результатів, ієрархи ГКЦ прагнули до того, щоб католицький рух набрав національного характеру.

Під час масового переселення українців із Польщі на територію УРСР (1944-1946 рр.) було заарештовано і силоміць виселено Григорія Лакоту та інших членів Капітули. 3 серпня 1946 р. Г. Лакоту затримали та передали під варту у внутрішню тюрму МДБ (тюрма на Лонцького), а 22 серпня йому висунули обвинувачення за ст. 54-4 і 54-11 КК УРСР. Владика звинувачували в тому, що він проводив активну націоналістичну роботу, підтримував антирадянську політику Ватикану, а в період німецької окупації України надавав допомогу загарбникам. 21 лютого 1947 р. Григорій Лакота засуджений військовим трибуналом МВС Українського округу в м. Києві за ст. 54-4 і 54-11 КК УРСР до 8 років виправно-трудоного табору (ВТТ) і 5 років позбавлення громадянських прав з конфіскацією майна. Відбував покарання в с. Біличі Святошинського району Київської області та у Воркуті Комі АРСР, а в 1950 р. був переведений до м. Абезь Кожвинського району, де й помер 28 квітня 1950 р. [9, с. 277]. Поховали Григорія

Лакоту на місцевому кладовищі (могила Д-14). У 1996 р. удалося віднайти могилу владики, а 27 червня 2001 р. Папа Римський Іван Павло II під час Літургії у Львові проголосив Григорія Лакоту блаженним.

Висновки

Блаженний Григорій Лакота - непересічна постать в історії ГКЦ, він власним прикладом намагався навернути українську націю на праведний, духовний шлях, сповнений християнськими моральними цінностями, доклав великих зусиль для відновлення Перемишльської духовної семінарії, а пізніше, ставши її ректором, ініціював створення наукового гуртка - осередку наукової діяльності духовенства. Діючи в складних політичних та суспільних умовах, спричинених поразкою Української революції 1917-1921 рр., розгортанням польсько-української війни 1918-1919 рр. та входженням Східної Галичини до складу Польщі, Г. Лакота як єпископ-помічник Перемишльської єпархії сприяв відродженню національного життя українства, часто брав участь у реколекціях, заохочував священників до духовних вправ та виступав проти поверховості виконання душпастирського обов'язку. Владика наголошував на приматі душі й моралі. Іменований єпархіальним церковним асистентом Католицької Акції Г. Лакота організував заходи, конференції та тематичні читання, сприяючи активізації католицького руху. Проповіді блаженного Григорія Лакоти не втратили своєї актуальності й сьогодні, у період трансформаційних змін у суспільстві та в умовах зазіхань військового агресора на державну незалежність України, на її суверенітет і територіальну цілісність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Блаженний Григорій Лакота перемиський єпископ-помічник. Зібрані послання та проповіді / Г. Лакота. - Перемишль, 2005. - 390 с. (Богословська спадщина Перемиської єпархії; Т. II).
2. Душпастир-рибак. Промова до священників з нагоди закінчення духовних вправ в каплиці духовної семінарії в Перемишлі в 1928 р. // Принагідні науки й промови. - Перемишль, 1935. - С. 143-145.
3. Єгрешій О. Єпископ Григорій Хомишин: портрет релігійно-церковного і громадсько-політичного діяча / О. Єгрешій. - Івано-Франківськ : Нова Зоря, 2006. - 168 с.
4. Ленчик В. Визначні постаті української церкви: Андрей Шептицький і патріарх Йосиф Сліпий / В. Ленчик. - Львів : Свічадо, 2004. - 521 с.
5. Любов - сила. Промова з нагоди відкриття душпастирського курсу Католицької Акції в Перемишлі 4 вересня

1934 р. // Принагідні науки й промови. - Перемишль, 1935. - С. 150-153.

6. На вічну пам'ять. Промова на похороні поляглих в 1918 р. // Принагідні науки й промови. - Перемишль, 1935. - С. 225-227.

7. Оснування Генерального Інституту Католицької Акції. Всечесному Духовенству й Вірним Мир і Архієрейське Благословення! // Перемиські Єпархіальні Відомости. - Перемишль, 1934. - Січень, лютий. - Ч. 1. - С. 8-9.

8. Павлишин О. Доля і недоля діячів Перемиської Української Національної Ради (1918-1919) / О. Павлишин // Перемишль і Перемиська земля протягом віків : зб. наук. пр. і матеріалів Міжнародної наук. конф. (Перемишль 11-13 квітня 2002 р.) / [за ред. С. Заброварного]. - Перемишль ; Львів, 2003. - С. 107-112.

9. Прах Б. Духовенство Перемиської єпархії та Апостольської адміністрації Лемківщини : у 2-х томах, т. 1. Біографічні нариси (1939-1989) / Б. Прах. - Львів : Вид-во Українського католицького ун-ту, 2015. - 772 с.

10. Преосвящений Д-р Григорій Лакота Єпископ Данійський і єпископ-помічник Перемиський // Нова Зоря. - 1926. - 16 травня. - Ч. 18. - С. 1.

11. Пристай М. Львівська греко-католицька духовна семінарія (1783-1945 рр.) / М. Пристай. - Львів : Свічадо, 2003. - 522 с.

12. Створення і проголошення Єпархіального Інституту Католицької Акції на област Перемиської Єпархії // Перемиські Єпархіальні Відомости. - Перемишль, 1934. - Березень. - Ч. II. - С. 29-30.

13. Stępień S. Organizacja i struktura terytorialna grecko-katolickiej diecezji przemyskiej w latach 1918-1939 / S. Stępień // Polska-Ukraina. 1000 lat sąsiedztwa. T. 3. - Przemyśl, 1996. - S. 191-218.

14. Stępień Stanisław. Biskup Hryhorij Łakota (1883-1950) / Stanisław Stępień // Biuletyn informacyjny PWIN. - Przemyśl, 1996. - № 2. - S. 135-138.

15. Творімо Католицьку Акцію! Промова на закінчення душпастирського курсу Католицької Акції в Перемишлі 7 вересня 1934 р. // Принагідні науки й промови. - Перемишль, 1935. - С. 154-159.

16. Терпіння видвигає. Промова до інтернованих в часі світової війни // Блаженний Григорій Лакота перемиський єпископ-помічник. Зібрані послання та проповіді. - Перемишль, 2005. - С. 105.

17. Христос Воскрес // Український Голос. - 1919. - 20 квітня. - Ч. 13. - С. 1

18. Archiwum Państwowe w Przemyślu (APP), Zespół 142 Tom IV ABGK, Sygn. 9583. - 230 k.

Горан Татьяна,

аспірант кафедри історії України Інститута історії, політології та міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника

БЛАЖЕННИЙ ГРИГОРІЙ ЛАКОТА - ВЕЛИКИЙ СЫН ЦЕРКВИ И НАРОДА

В статье автор рассматривает общественную, просветительскую, религиозную деятельность блаженного Г. Лакоты. Автор акцентирует внимание на том, что проповеди и речи блаженного Г. Лакоты вселяли надежду на лучшее будущее и были пронизаны патристическими идеями. Основной целью владики было формирование нового поколения духовенства, которое бы способствовало возрождению национальной жизни украинства на принципах христианской морали.

Ключевые слова: блаженный Григорий Лакота; греко-католическая церковь; Перемишльская епархия; духовенство; Католическая Акция.

Goran Tetyana,

*postgraduate of the history of Ukraine Institute of History, Political Science and International Relations
Precarpathian National University named after V. Stefanyk*

BLESSED GREGORY LAKOTA - A GREAT SON OF THE CHURCH AND NATION

The author examines the social, educational, religious activities of the blessed G. Lakota in this article. The basic milestones biography of the bishop are highlight. Established that H. Lakota paid the considerable attention to educational activities, education of clergy and youth and often has participated in the retreat, encouraged priests to spiritual exercises. The author emphasizes that the speeches and sermons of Blessed G. Lakota inspired hope for a better future and was imbued with the patriotic ideas. D. Lakota tried to convey to people the idea of the necessity of the faith and the morals in the life of each person and people in general by his word. The bishop has spoken against careless execution perform pastoral duty, emphasized on the primacy of the soul and the morals and the importance of the Catholic Action. The main purpose of the blessed G. Lakota was the formation of a new generation of the clergy, which have contributed to the revival of the national life of the Ukrainians on the principles of the Christian morality.

Keywords: *blessed Gregory Lakota; Greek Catholic Church; diocese of Przemyśl; a clergy; the Catholic Action.*

REFERENCES

1. Blessed Gregory Lakota Przemyśl' bishop assistant. Collected messages and sermons (2005), Przemyśl, 390 p. (ukr).
2. *Prynahidni nauky y promovy* (1935), Przemyśl, p. 143-145 (ukr).
3. Yehreshii O. (2006), Bishop Gregory Khomyshyn: portrait the religious and ecclesiastical, the social and political activist, New Dawn, Ivano-Frankivsk, 168 p. (ukr).
4. Lentsyk V. (2004), Prominent figures of Ukrainian church : Andrei Sheptytskyi and Patriarch Joseph Blind, Svichado, Lviv, 521 p. (ukr).
5. *Prynahidni nauky y promovy* (1935), Przemyśl, p. 150-153 (ukr).
6. *Prynahidni nauky y promovy* (1935), Przemyśl, p. 225-227 (ukr).
7. *Peremyski Eparkhiialni Vidomosti* (1934), Przemyśl, 1, (January-February), p. 8-9 (ukr).
8. Pavlyshyn O. (2003), The fate of activists and distress of Przemyśl Ukrainian National Council (1918-1919), in: *Peremysl i Peremyska zemlia protiahom vikiv. Proceedings of materials of the International scientific conference. Przemyśl 11-13 April 2002*, Przemyśl, Lviv, p. 107-112
9. Prach B. (2015), The clergy of Przemyśl diocese and the Apostolic Administration of Lemkivschyna in 2 volumes, Volume 1, Ukrainian Catholic University Press, Lviv, 772 p. (ukr).
10. *Nova Zoria* (1926), 16 (May), 18, p. 8-9 (ukr).
11. Prystai M. (2003), *Lviv Greek Catholic Seminary (1783-1945 years)*, Svichado, Lviv, 522 p (ukr).
12. *Peremyski Eparkhiialni Vidomosti* (1934), Przemyśl, 1, (March), 2, p. 29-30 (ukr).
13. Stepień S. (1996), Poland-Ukraine. 1000 years the neighborhood, Volume 3, Przemyśl, p. 191-218 (pol).
14. Stepień S. (1996), *Newsletter PWIN*, Przemyśl, 2, p. 135-138 (pol).
15. *Prynahidni nauky y promovy* (1935), Przemyśl, p. 154-159 (ukr).
16. Blessed Gregory Lakota Przemyśl' bishop assistant. Collected messages and sermons (2005), Przemyśl, p. 105 (ukr).
17. *Ukrainskyi holos* (1919), 20 (April), 13, p. 1 (ukr).
18. *State Archive in Przemyśl (APP)*, Team 142, Volume IV ABGK, Ref. 9583, p. 230 (pol).

© Горан Тетяна

Надійшла до редакції 30.03.2016